

YELOD TELDEGTELID
NÜM 11 NOVUL 2012 (Pads 81 jü 88)

O Volapükaflens Valöpo!

Sis yel 1989 dabükob gasedili obas.

Bü yels teldegtel esedob samädi balid Volapükaflenes ettimik. Ab tiäd balid no äbinon "Vög Volapüka," ab "Pened Komunik Volapükaflenes Valöpo." Dü yel te bal tiäd gasedila äbinon "Pened Komunik." Ün del semik, balan reidanas epenom obe ad sagön: "Tiäd nejönik kion! No kanol-li tuvön nemi gudikum pro gasedil obas?"

Seko ün yel 1991 evotükob nemi. Nu äbinon "Flenef Bevünetik Volapüka" stimü klub necalöfik pro Volapükaflens, keli timü et ifünob. Ab pos yels degkil äsäkob obi: "Binon-li nem pötöfik?" Tü tim et, ädunob tidodemi Volapüka. Bal lärnodas tidodema at äbinon dö jipul, kel ilärnof Volapüki, ab kel ävilof penön eke Volapüko. Seko epotof penedi lü gased nelegik nemü "Vög Volapüka." "Nem gudik kion!" ätikob, e sis yel 2004 nem gasedila obas binon "Vög Volapüka." Dü lif gaseda ye, nem ota eceinon kilna.

Ab üf odeadob-la dü yel okömöl, kis ojenos-li? Gased ofinikon-li laidüpo? Volapükaflen votik ovedon-li redakan ad fövön gasedi? Ekö säk veütik pro Volapükanef.

Valikosi Gudikün Oles ed Olikanes

Ralph

XI:82:2012

LESPATS HITÜPIK
(Fa hiel John Redgwell)

Tü zädel alik jimatan obik, jiel 'June' ed ob, dunobs "Lespati Hitüpik. (Linglänapüko: "Summertime Trips"). No alna jenon ün hitüp. Nemob lespatis obsik "Lespatis Hitüpik" bi nemob jieli 'June' (= yunul), "Vomül Hitüpik Oba" ("My Summertime Girl"). Seko lespat alik obsik binon "Lespat Hitüpik", bi "Vomül Hitüpik" binof ko ob. Kodü bäldot obsik, dalabobs tävakadis, kels dälons obes tävi glatik da län lölik. Tävobs da provin lölik 'Essex', id ini provins 'Suffolk' e 'Hertfordshire'.

Zif cifik provina Essex binon Chelmsford. Visitobs suvo zifi at. Dabinon legad pro valans, kö seadobs ün hitüp. Keblinobs zibi e drinedis, e juitobs onis in legad jönik at. Ün nifüp, u ven reinos, seadobs in dil petegöl zifa nilü selidöps. Anikna golobs ini selidöps e remobs canis. Tö Chelmsford dabinon i maket dis toodaparköp, kö seloy dinis mödik, bevü kels laini. Suvo remob oni pro el June, kel trikof mödo.

De Chelmsford mögos ad tävön me nibud lü zif Basildon, zif nulädik in sulüd provina. Dabinon us maket gretik äsi selidöps mödik. Anikna visitobs zifi Bishops Stortford in provin Hertfordshire. Tävobs primo lü Stansted, kö dabinon flitömapof gretik. Logobs flitömis, kels flitons löpo in sil. De Stansted, pos nelunüp, lükömobs lü Bishops Stortford, zif vönik, kö svans jönik svimons mo e ge. Binon lüloged pänabik.

Colchester (nem Romänik: Camulodunum) binon zif vönikün Lingläna. Dabinon us kased e bumots vöniks.

De Colchester tävobs ömikna lü zif Sudbury in provin Suffolk. Täv at binon tre juitik. Goloy ve länod vemo jönik. Us logoy felis valasotik e valakölikis, farmadomis, domilis e glügis vöniks. Dabinon seadöp su lubel nilü glüg, kö seadobs ad fidön zibi pekeblinöl.

Visitobs topis mödik nitedik da yel. "Lespats Hitüpik" binons valikna lespats solik, va sol nidon, va reinos, bi el 'June' binof ko ob!

XI:83:2012

IN VINO VERITAS

Utans, kels no desirons ad lärnön Volapüki kanons too drinön Volapüka-vini.

El "Bioweingut Baumann" tö Gerlachsheim ve fälid flumeda "Tauber" in Frankän (Sulüda-Deütän) prodon e selon vini panemöl: "Volapük".

Tü deadamadel tumid Datuvala, el "Heimat und Kulturverein Oberlauda" (Lomäna- e Kulivaklub di Oberlauda) kobü guvanef zifa at, disinon ad jafön eli "Volapük-Platz" (Volapüka-Piad). Vitida-länilabot "Baumann" stüton disini at: A flad alik puselöl, febäd at ogivon yurodi bal gönü desinod at.

Vina-febäd ävälon vitidi ela "Müller-Thurgau" sägik. Vin at pakaladon dub smek flukas zitronasümik, brikoda, muskata, ab i dub minöf feinik. Züdöf plitiko flifik givon vine keinoti ad vedön bötidavin plitik.

In vin binon verat!

(Tradutod fa Kadäman Hermann Philipps)

     

KADÄM BEVÜNETIK VOLAPÜKA

Tü del balid tobula, Kadäm Volapüka eprimon büsidi nulik oka. Cifal ebenokömaglidom Kadämanis jöl, e spelom, das okanoms kevobön frutiko dü yels 2012-2013 gönü Volapük.

XI:84:2012

DRIM TEFÜ PÜK MEKAVIK E NEUDIK

(stabü yeged in el 'Südwest Presse Magazin)

Jvabänapük no äkanon pakön oki mödo etflanü flumeds 'Rhein' e 'Neckar.' Ye, tü tumyel degzülid se topäd Badän-Vürtän. pük semik äpubon ko flag ad konkerön voli lölik, sevabo: Volapük.

Ab drim at ipaseton ya pos yels nemödik. Volapük pävikodon fa mätedapük, sevabo: Sperantapük – e täno bofiks pämodränons fa Linglänapük. Anu Tatabukem Bayänik jonon dajonädi tefü jenotem pükas mekavik.

"Volapük" binon mitul vöda Linglänapükik "Worldspeak". "Pük Vola" at, kel sötonöv nepaletöfo dünön menis valik, pädatikon fa hiel Johann Martin Schleyer, pädan katulik tö zif 'Konstanz' mu tälenik. Äsevom pükis mödik, e ma temun okik äpläyom musigömis teldegtel. Delabuks omik de 1870 jü 1878 jonons omi as men noliälik ko nitedäl tefü dins mödik.

Äbejäfom noe godavi, dugälavi e pükavi, abi äsevom säkädis smalik aldelikis pädänanas okik. Dub penets ömik oma kanoy kludülön, das ikömom de züäd pülik. Too äkanom julön pö gümnad, danü tälens mödasotik oka.

Gramat pästuköl fa om äsökon Vöna-Grikänapüki, kel in tim et nog suvo pätidon; vödastok älüodikon mu pato ma Linglänapük, Deutänapük e latin. Samo, prim Sölapleka binon Volapüko: "O Fat obas, kel binol in süls, paisaludomöz nem Ola!

Jaf hiela Schleyer pamebon me nem cifasüta tö Litzelstetten, e dub mebaplatäd lä pädanöp. Tö zif Konstanz i veg labon nemi omik.

In stafabumäd ela Ölsee (Leülalak) in vilag Alberweiler, kel nutimo binon dil komota Schemmerhofen, äkobikoms Volapükans balid ün yel 1882. Jenöfo Sifal zifila at äsagom, das komot omik öremon-la eli Ölsee, if atos ömögonöv, ad stitön us mebatopi gönü Volapük, ab atos jenöfo no ejenos, bi dalaban privatik dalabom eli Ölsee ün tim presenik.

Ün yel poso tö zif Ulm länafed balid Volapükaklub Vürtembergik pästabon. Usao pük at "vealik" (vödapled Deutänapükik: "Schleyer" sinifon "veal") äpakon lespidiko. Kisi frutons stemanafs e telegraföms if no kanoy spikön ko mens in taledadils votik? Zao tü yel 1890 ädabinons in vol lölik zao Volapükans balion, klubs plu kiltums, Volapükagaseds teldeglul, ed igo niverakateds lönik, as sam tö München e Wien.

Dü Kongred tö zif Paris, Volapükamufans ye däfeitikons löliko. "Zänabür Volapüka" ela Schleyer tö Konstanz ärefudon balugükam alik; votastidapalets difik äpubons vödabukis e gramatis lönik; Plas livükön menefi de pükastöbs, Volapük ämosadon ini kaot.

(Tradutod fa Kadäman Hermann Philipps)



Rosad, kele givoy nemi seimik votik, binon ai rosad.

ZÜPÄDAN (1)
(Fa hiel Frank Roger)

Rönob ai.

Rönob da züamöp fogik; tifalob ta futs lönik ad sturön sui glun: too plöpob ad gegaenön leigaveti oba, ab bleibob rönön ai, do lögs oba te mufülons.

Voläd zü ob pianiko dasumon fomi sevädik, äsif vienil fibik moükon fogili. Rönob ve luyal fa yufaditretasit negudiko pelitüköl. Takädob nelunüpo. Steifülob ad getön fouki japikum su foms valik neklilik zü ob. Tikods süikons in tikäl oba, äsif fogil ninik moikon. Kim binob-li? Kiöpo binob-li? Kisi dunob-li is? Gespiks nonik.

Sienam japikumon, e tikäl oba klilikon ai. Senob äsif dunods valik at binons lenuliks, äsif penikurbons ebo anu pö naed balid. Mems nekleilik mufikons ini dils peklänedöl tikäla obik, ab jünu no nog gespikons säkis oba.

Do lölöfiko no sevob kiöpo binob, u kisi sötob gudiküno dunön, klülabos, das blibölo is in luyal at vagik no labon zeili. Primikob ad rönön dönu, flekob fädiko, nü isio, nü usio, doniogolob ve tridems, ab lükömob te lü luyal votik negudiko pelitüköl, e bleibob rönön ai. Sunikumo u latikumo mutob tuvön segolöpi.

Steifülob ad maifükön yanis ömik, kelis beirönob, ab valiks pefärmükons. Jinos obe, das binob soalik in bumot at. Klülabiko binon bumot vorädik, pefärmüköl, nelügolovik valanes. Seko lio fino elükömob isio? Steifülob ad lerorön, ab te lunoid raudik sükömon, äsif fabrikamasnil ninükon ai vögatanis oba, kels no nog blümons ad geb valemik. Ab no sötob töbön obi, bi nek kanon alo lilön obi.

(Kanoy reidön dili telid ün mul okömöl)

XI:87:2012

RÖLETANS KIL

Värbs: BLIBÖN, BLEIBÖN e BLEBÖN binons röletans kil gudiko sevädoviks in Volapük. Ab mödikans no plöpons ad gebön verätiko onis.

Ebetikob lunüpo fikuli at, ed ekö tikamagot oba nulik. Bo no obaicedols, das tikamagot obik binon gudik, ab te steifülolsös oni, begö!

Pla dönuam nomas gramatik tefik, esteifülob ad bepenön jenetis ad jonön gebi värbas at:-

BLIBÖN sinifon: binön laido in top bal. Samo:

Blibob tö London. Blibom in länäd. Blibol pö teat.

BLEIBÖN sinifon: dunön ai bosi. Samo:

Bleibob stanön. Äbleibof seadön. Bleibols takön.

('Bleibön' binon jenöfo värb fasilikün ad gebön, bi vöd sököl muton binön ai nenfümbidir värba, sevabo: finot, kel finikon me –ön äs in sams kil löpik).

BLEBÖN sinifon: binön laido in tikälastad/kopastad semik. Samo:

Blebobsös takediks. Bleboms ai soldats.. Eblebom poldan.

(Noet: If kanols dientifükön gebis 1) e 2), votikos obinon ma geb kilid).

Penolsös fomi verätik ini spads sököl:

Buks somik no	???	dis nuf obsik!
Cils at	???	nedöbiks.
Mans	???	komipön ta neflens valöpo;
Jimatan	???	aldeliko lomo;
Flens oba	???	zuniks kodü neflenöf omas.

XI:88:2012

SAGODS FA HIEL OSCAR WILDE

Säks neai binons nentödiks, ab gespiks binons ömna so.

Yels teldeg löfäda logotükons vomi äs failot, ab yels teldeg mateda logotükons vomi äs bumot notidik.

Din teik, keli vo sevoy dö nat menik, binon, das cenon.

Alan kanon kesenälön liedi flena, ab neodoy nobaladäli ad kesenälön plöpi flena.

Okiäl no sinifon ad lifön äsä viloy lifön, ab ad flagön votikanes, das lifonsöd äsä oy it viloy lifön. E nenokiäl sinifon ad laidükön lifis votikanas nes vügolön vü ons.

Man, kel no tikom ma mod okik, no tikom ma mod seimik.

Nutimo mens jinons tikädön lifi äs spekul. No binon spekul. Binon sakram. Dial ota binon löf. Leklinükam ota binon sakrif.

Mans sevoms lifi ven binos tu gölik. Voms sevofs lifi ven binos tu latik. Atos binos dif vü mans e voms.

Dramatans binons so läbiks. Kanons välön, va opubons in lügadramat ud in fredadramat; va obinons frediks u nefrediks, va smilons ud odrenons. Ab lif jenöfik binon difik. Pluamanum manas ä vomas pamütons ad plösenön okis in rouls, tefü kels no labons gitodis. Vol binon städ, ab rouls in dramat at pemükons.

Vol päjafon pro mans, e no pro voms.

(Tradutods fa hiel Ian Niles)